

An engraving of St. Thomas Aquinas, a medieval philosopher and theologian. He is depicted from the chest up, wearing a habit with a scapular. He has a halo around his head and is looking slightly to the right. In the background, there are architectural elements like columns and a building. A dove, symbolizing the Holy Spirit, is visible in the upper right. The overall style is that of a woodcut or engraving.

Donum intellectus

według Bonawentury i Tomasza z Akwinu

Podporządkowanie rozumienia czy wnikanie w głębię?

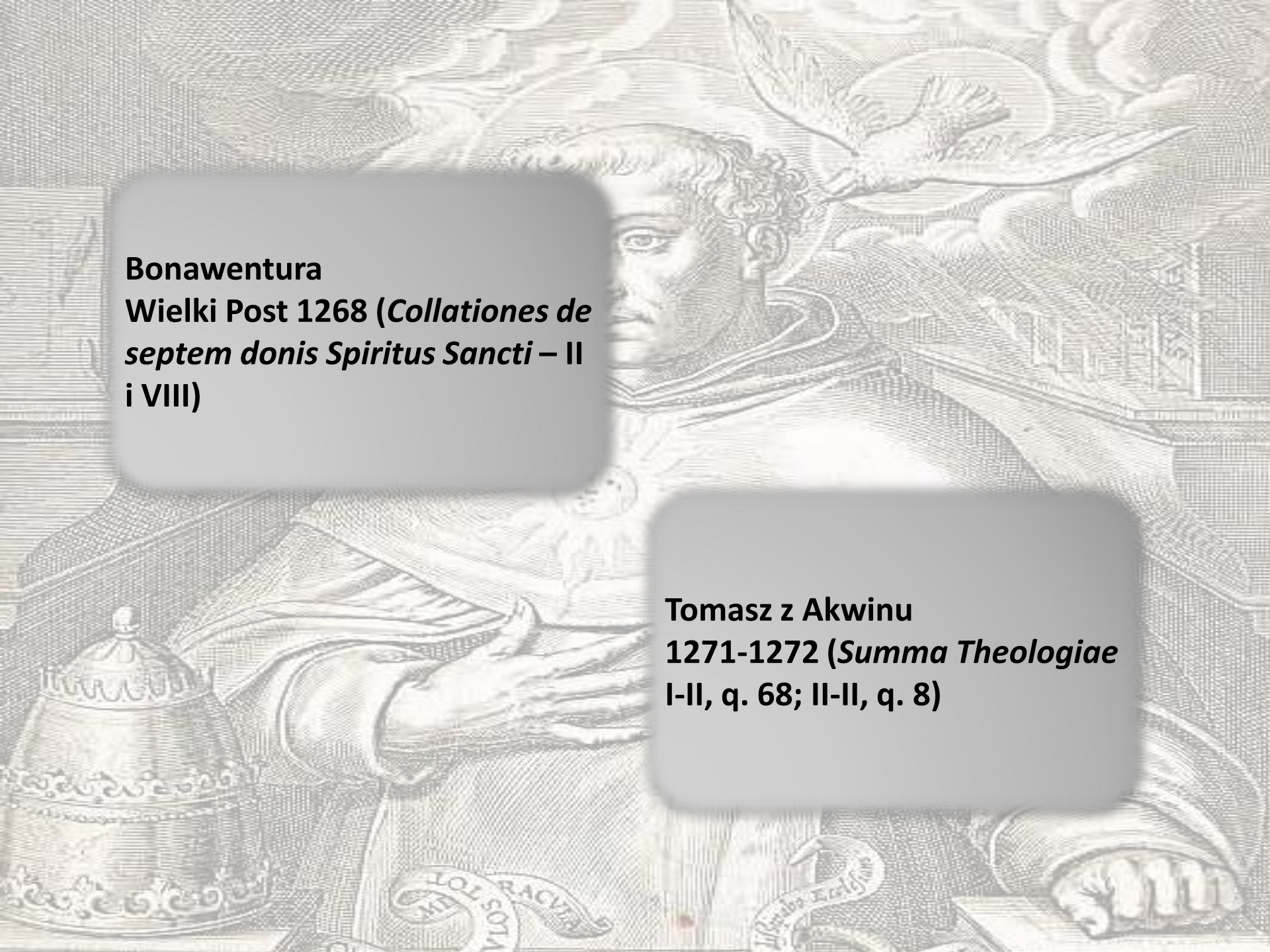

„Wchodzi do jego celi św. Bonawentura, który w naukach i pobożności zawsze był jego towarzyszem, i widzi Tomasza z wielką atencją piszącego, a Duch Przenajświętszy w postaci gołębiczy przy uszach jego unoszący się, który mu co by miał pisać, dyktuje. Co zobaczywszy św. Bonawentura, aby mu nie przeszkadzać zaraz się na zad wrócił”.

Otto van Veen, *Vita d. Thomae Aquinatis*, Antverpiae 1610 (ryc. Egbert van Panderen).

***Donum intellectus* – dar rozumu czy intelektu?**

- **dar rozumu** (1599 – o. Jakub Wujek SJ – tłumaczenie *Księgi Izajasza 11, 2*)
- **dar rozumu** (1965 – o. Józef Paściak OP – tłumaczenie *Księgi Izajasza*)
- **dar rozumu/pojętności** (o. F.W. Bednarski OP – tłumaczenie t. 11 *Sumy teologicznej*)
- **dar pojętności/pojmowania** (1966 – o. P. Bełch OP – tłumaczenie t. 15 *Sumy teologicznej*)
- **dar intelektu/pojętności** (2009 – ks. T. Stępień – *Kontemplacja – przyrodzone i nadprzyrodzone widzenie prawdy*)
- **dar intelektu/dar intelektualnego wnikania...**

An engraving of a church interior. In the foreground, a large, ornate chalice sits on a table. In the background, a dove with outstretched wings is depicted in a circular frame, symbolizing the Holy Spirit. The architecture features Gothic-style arches and windows. The overall scene is rendered in a detailed, hatched engraving style.

Bonawentura
Wielki Post 1268 (*Collationes de septem donis Spiritus Sancti – II i VIII*)

Tomasz z Akwinu
**1271-1272 (*Summa Theologiae*
I-II, q. 68; II-II, q. 8)**

BONAWENTURA

Charakterystyka darów Ducha Św.

- są rogami i oczami (*cornua et oculos*)

- wywołują dwa podstawowe skutki

- są umiejscowione w Modlitwie Pańskiej

TOMASZ Z AKWINU

Charakterystyka darów Ducha Św.

„wyższe
doskonałości
(*altiores
perfectiones*)
według których
człowiek jest
dysponowany
(*dispositus*) do
tego by przyjąć
Boże poruszenie”

„przysposabiają
(*disponitur*)
człowieka, by
chętnie był uległy
natchnieniu
Bożemu”

„Odpowiadają
znaczeniu
sprawności
(*habitus*), jednak
właściwsze jest
określenie ich jako
darów (*donum*),
gdyż w ten sposób
wskazuje się na
dawcę”

An engraving of St. Bonaventure, a medieval philosopher and theologian. He is depicted from the chest up, wearing a dark habit with a white collar and a sunburst medallion on his chest. He has a halo around his head and is looking slightly to the right. In the background, there are architectural elements like a window and a doorway. A dove, symbolizing the Holy Spirit, is visible in the upper right. At the bottom, there are decorative elements including a scroll with the text 'IOL SOVI' and 'RACVIA' and another scroll with 'Iacobus Esclon'.

Bonaventura

Collationes de septem donis Spiritus Sancti
Collatio VIII – De dono intellectus

Bonawentura

Warunki dysponujące człowieka do przyjęcia daru intelektu

Świętość życia

Łagodne usposobienie

Podporządkowanie rozumienia

Bonawentura

Charakterystyka intelektu ludzkiego

Intelekt jest regułą poznania moralnego

Intelekt jest bramą do rozważań o charakterze naukowym

Intelekt jest kluczem do kontemplacji niebiańskiej

Bonaventura

Intelekt jako reguła poznania moralnego

Intelekt roztropnościowy (*intellectus prudentialis*)

Jego działanie (regulacja) związane jest z sądem rozumu a nie z impetem pożądania zmysłowego

Jego działanie związane jest z instruowaniem człowieka do postępowania według prawa boskiego

Bonawentura

Intelekt jako brama do rozważań naukowych

poznanie najwyższych przyczyn, wniosków i zasad

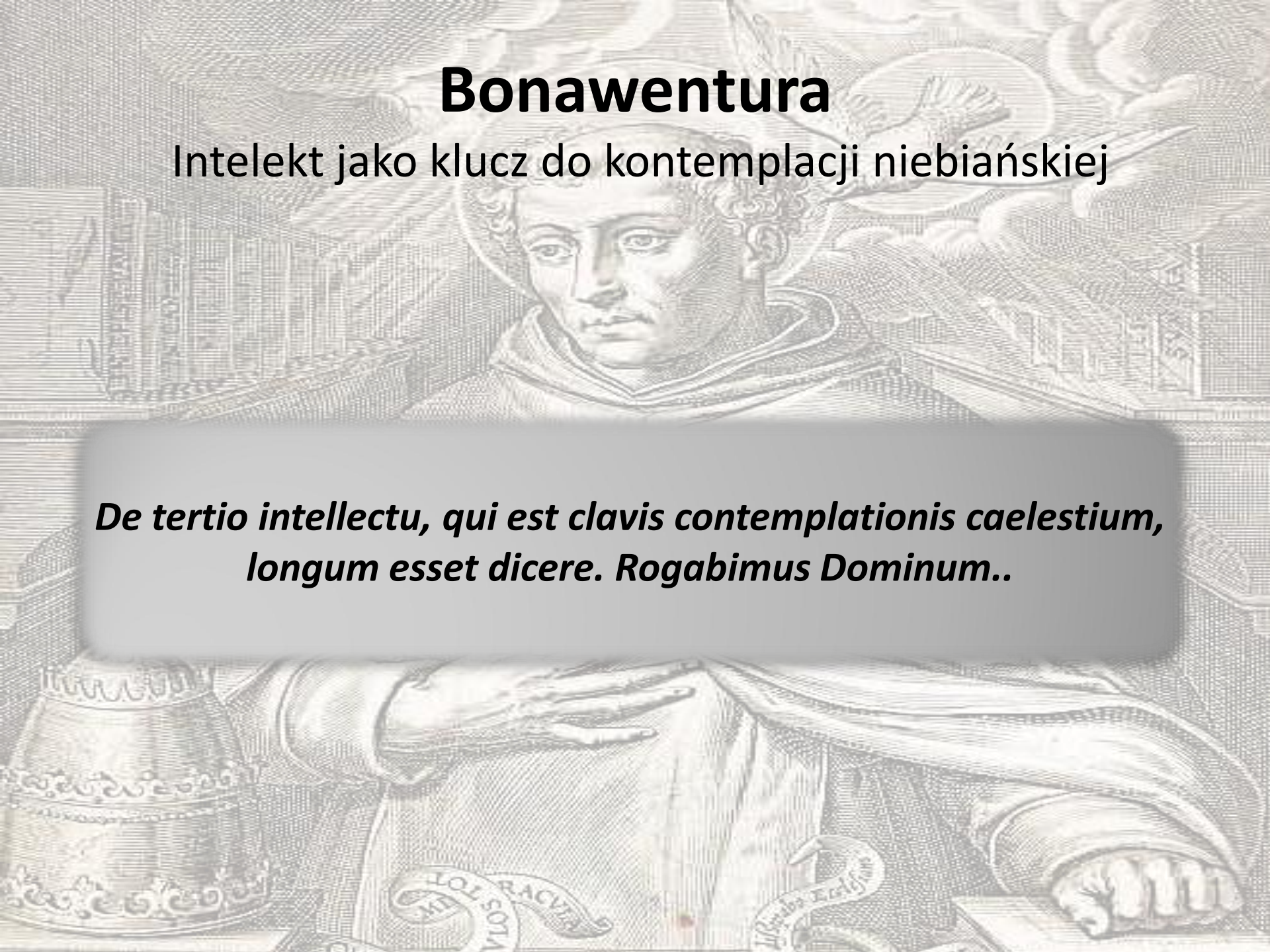
trzy źródła poznania naukowego: światło wewnętrzne, bogate doświadczenie – światło zewnętrzne, światło wieczne

trzy błędy w nauce, które funkcjonują wbrew Pismu Św., wierze chrześcijańskiej i mądrości: wieczność świata, konieczność zdarzeń, jeden intelekt ludzki

Bonaventura

Intelekt jako klucz do kontemplacji niebiańskiej

*De tertio intellectu, qui est clavis contemplationis caelestium,
longum esset dicere. Rogabimus Dominum..*

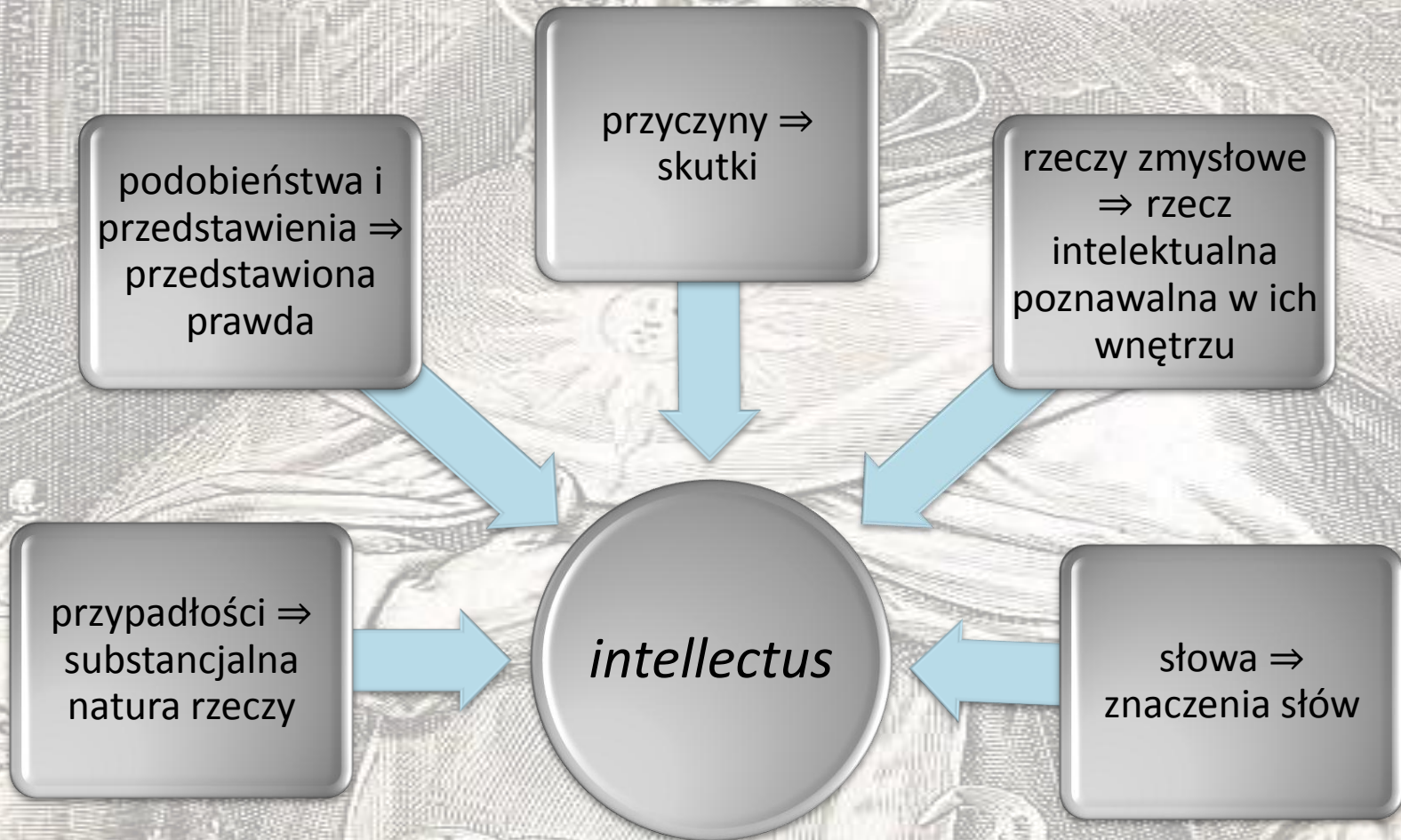
An engraving of St. Thomas Aquinas, a medieval philosopher and theologian. He is depicted from the chest up, wearing a dark habit with a white collar. He has a halo around his head and is looking slightly to the right. In the background, there are architectural elements like columns and a building. To the left, there is a large, ornate chalice. At the bottom, there are some scrolls with Latin text, including "IOL SOVI" and "IOL SOVI".

Tomasz z Akwinu

Summa Theologiae II-II, q. 8

TOMASZ Z AKWINU

Określenie intelektu (S. Th. II-II, q. 8, a. 1, co)

Określenie przedmiotowych kompetencji intelektu polegających na „wnikaniu w głębię”

TOMASZ Z AKWINU

Określenie intelektu (S. Th. II-II, q. 8, a. 1, co)

Wyjaśnienie nazwy: *intellectus* – *intelligere* –
intus legere

Porównanie poznania zmysłowego i
intelektualnego (*sensus* i *intellectus*)

Określenie przedmiotu poznania intelektualnego

TOMASZ Z AKWINU

Określenie intelektu (S. Th. II-II, q. 8, a. 2, co)

Dwojaki sposób poznania intelektualnego
(pojmowania)

perfecte

imperfecte

Tomasz z Akwinu

Rozumienie daru intelektu konsekwencją rozumienia intelektu

intellectus est finitae virtutis (S. Th. II-II, q. 8, a. 1, co)

visio Dei in via et in patria (S. Th. II-II, q. 8, a. 7, co)

fides et intellectus (S. Th. II-II, q. 8, a. 2, co)

intellectus habet aliquam excellentiae altitudinem
(S. Th. II-II, q. 8, a. 3, ad 1 i 2)

donum intellectus est speculativum et practicum (S. Th. II-II, q. 8, a. 3, co)

Podsumowanie

„Rozum ludzki nie wszystko poznaje i nie wszystko może zarówno wtedy, gdy osiągnie doskonałość w porządku przyrodzonym, jak i wtedy, gdy cnoty teologiczne udoskonalą go. Nie potrafi więc zwyciężyć głupoty pod każdym względem ani innych wad, wspomnianych w tym zarzucie. Lecz Bóg, którego wiedzy i wszechmocy wszystko podlega, swoim wpływem ochroni nas od wszelkiej tępoty, głupoty i niewiedzy, od twardości serca itp. wad. Dlatego dary Ducha św., które sprawiają, że człowiek dobrze ulega natchnieniu Bożemu, stanowią lekarstwo na te wady”

(*S. th.* I-II, q. 68, a. 2, ad 3.)